

POSTANOWIENIE

21 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Adam Doliwa

na posiedzeniu niejawnym 21 maja 2026 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa A.K.

przeciwko A.K.1

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności,

na skutek skargi kasacyjnej A.K.1

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z 18 kwietnia 2024 r., I AGa 236/23,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia pozwanemu do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

(P.H.)

UZASADNIENIE

Strona pozwana, A.K.1, wywiódł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 18 kwietnia 2024 r., wydanego w sprawie z powództwa A.K. o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania pozwany przedstawił istotne zagadnienie prawne:

a) Czy w sporze pomiędzy byłymi wspólnikami spółki cywilnej i zgłaszaniu wzajemnych roszczeń pieniężnych wobec siebie, przejawiających się także w wystąpieniu przez jednego z nich z powództwem przeciwegzekucyjnym na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c., opartym na zarzucie potrącenia, wynikającym ze spłaty wspólnego długu (wierzycelność kwestionowana), dopuszczalne jest prowadzenie postępowania o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego, w postaci wyroku zasadzającego na rzecz drugiego byłego wspólnika świadczenia pieniężnego, związanego z prowadzeniem wspólnej działalności, pomimo tego, że wierzycelność zgłoszona do potrącenia jest kwestionowana przez byłego wspólnika uprawnionego z wyroku, a co za tym idzie jest sprawą w rozumieniu art. 618 § 1 k.p.c. i winna być rozpoznana w toczącej się równolegle sprawie o podział majątku spółki i przekazana temu ostatniemu sądowi na podstawie art. 618 § 2 k.p.c., czy też wyłączona jest z zakresu spraw z art. 618 § 1 k.p.c.?

b) Czy zmiana treści art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. wprowadzona ustawą z dnia 4 lipca 2019 r. o zmianie k.p.c. i innych ustaw, która weszła w życie z dniem 21 sierpnia 2019 r. polegająca na dodaniu na końcu tego przepisu po przecinku słów „a także na zarzucie potrącenia” i wykreśleniu wcześniej istniejących słów „a także” oznacza tylko zmianę o charakterze czysto formalnym, językowym, czy też niesie za sobą radykalną zmianę przesłanki, na której może być oparte powództwo opozycyjne w stosunku do tytułów egzekucyjnych w postaci orzeczeń sądów, oznaczająca zmianę utrwalonej praktyki tj. możliwości powoływania się na zarzut potrącenia tylko wówczas gdy do zgłoszenia zarzutu potrącenia doszło po zamknięciu rozprawy poprzedzającej wydanie orzeczenia, albo gdy zarzut ten był prawnie niedopuszczalny?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno przede wszystkim być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (zob. postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02, i z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08). Konieczne jest przytoczenie argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Skarżący powinien nie tylko wskazać przepis prawa (materialnego lub procesowego), którego dotyczy zagadnienie, ale także przedstawić pogłębioną argumentację prawną w celu wykazania, że zagadnienie jest istotne, a jego rozstrzygnięcie ma znaczenie dla merytorycznego rozstrzygnięcia w jego sprawie (zob. m.in. postanowienia SN: z 23 sierpnia 2007 r., I UK 134/07, i z 9 lutego 2011 r., III SK 41/10).

Przepis art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. stanowi, że dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, a także na zarzucie potrącenia.

Badaniu podlega zatem tylko, czy po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiły zdarzenia, wskazane w treści cytowanego przepisu.

Rozwiązanie spółki cywilnej po powstaniu tytułu wykonawczego zasądzającego wierzytelność na rzecz byłych wspólników tej spółki nie stanowi zdarzenia, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być

egzekwowane w rozumieniu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. (zob. wyrok SN z 10 marca 2023 r., II CSKP 363/22).

Powództwo opozycyjne skierowane przeciwko prawomocnemu orzeczeniu sądu nie może naruszać powagi rzeczy osądzonej, w związku z czym co do zasady może być ono oparte jedynie na zdarzeniach, które nastąpiły po powstaniu tytułu egzekucyjnego (zamknięciu rozprawy), wskutek których zobowiązanie wygasło lub nie może być egzekwowane. Prekluzyjny skutek prawomocności orzeczenia i powagi rzeczy osądzonej obejmuje okoliczności i zarzuty, które istniały i dały się sformułować w chwili zamknięcia rozprawy, lecz strona skutecznie ich nie przytoczyła. Nie ma przy tym znaczenia, czy ponosiła winę w zaniechaniu skutecznego podniesienia właściwych zarzutów i okoliczności. Przedmiotem rozpoznania w sprawie zainicjowanej powództwem opozycyjnym nie mogą być zdarzenia istniejące przed powstaniem tytułu korzystającego z powagi rzeczy osądzonej, prowadziłoby to bowiem do zanegowania tej powagi i zakwestionowania prawomocnych orzeczeń. Ograniczony wyłom od tej zasady dotyczy zarzutu spełnienia świadczenia oraz - w obecnym brzmieniu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. - zarzutu potrącenia, tych jednak zarzuty skargi kasacyjnej nie obejmują. Co do zasady zaś powództwo opozycyjne nie może prowadzić do ponownego merytorycznego rozpoznania prawomocnie rozstrzygniętej sprawy ani służyć sanowaniu uchybień strony, która we właściwym czasie nie wystąpiła ze stosownym zarzutem, lub korygowaniu błędów sądu orzekającego, który zarzut taki przeoczył (zob. postanowienie SN z 20 maja 2022 r., I CSK 610/22).

Podkreślenia wymaga, że Sąd Okręgowy w Łodzi słusznie oddalił wniosek pozwanego o przekazanie sprawy o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności do rozpoznania Sądowi Rejonowemu w postępowaniu nieprocesowym o zniesienie współwłasności – podział majątku współników spółki cywilnej.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania zabrakło zatem istotnych kwestii prawnych, które nie zostały jeszcze rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy.

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnął zaś na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Adam Doliwa

(P.H.)

[SOP]